

PROGRAM KOREKCYJNO – EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

LIMANOWA 2023

SPIS TREŚCI

1. OPIS PROGRAMU.....	2
1.1 ADRESACI PROGRAMU.....	3
1.2. NABÓR UCZESTNIKÓW	4
1.3. REGUŁY UCZESTNICTWA	4
1.4. ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE.....	5
1.5. SPOSÓB REALIZACJI	6
1.6. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU	7
2. CELE, ZADANIA, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, TERMINY I WSKAŹNIKI REAZLIZACJI PROGRAMU	8
3. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	9
4. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU	9
SPIS TABEL.....	10

1. OPIS PROGRAMU

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, a przemoc w domu jest niewątpliwie najtrudniejszym emocjonalnie jej rodzajem, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba – członek rodziny. Dom powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia. Niestety dla wielu staje się miejscem cierpienia, zagrożenia i poniżania oraz lęku i rozpacz. Przemoc domowa to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi lub członkom rodziny, naruszające ich prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przyczyny przemocy bywają różne. Może to być reakcja na problemy dnia codziennego, zmagania wewnętrzne człowieka, zachowania innych osób. Inną przyczyną braku kontroli nad emocjami i dopuszczania się przemocy fizycznej bądź psychicznej jest działanie substancji psychoaktywnych na organizm człowieka. Przyczyną mogą być również negatywne wzorce przekazywane i kształtowane przez media. W wielu przypadkach przemoc jest rezultatem braku wartości oraz niewłaściwych postaw wyniesionych z domu rodzinnego. Sprawcy przemocy przeważnie starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. W szczególności dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążenia odpowiedzialnością osobę doświadczającą przemocy. Usprawiedliwianie agresji może polegać na uprzedmiotowieniu człowieka lub negowaniu jego wartości jako osoby. Postępowanie sprawcy często bywa wspierane przez czynniki kulturowe. Przez wieki przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana zarówno obyczajowo jak i prawnie. Niezbędne są więc działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy domowej. Temu ma służyć, opracowany na lata 2023 – 2028 program korekcyjno – edukacyjny skierowany do osób stosujących przemoc. Należy podkreślić, iż program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców. Zadaniem programu jest zastosowanie działań edukacyjnych, socjalizacyjnych oraz psychologicznych ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową. Celem programu jest w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Istotne znaczenie ma tu równowaga pomiędzy stosowaniem interwencji karno – administracyjnej, a działaniami korekcyjno – edukacyjnymi, obie te metody stosowane wspólnie i z rozwagą mogą przynieść oczekiwane rezultaty.

Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową wynika z ustawowych zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),
- Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. *w sprawie programów korekcyjno–edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163),
- Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. *w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno–terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1164).

Rozporządzenie *w sprawie programów korekcyjno–edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową* określa również kwalifikacje osób prowadzących program i wzory zaświadczeń o zgłoszeniu się do uczestnictwa i o ukończeniu programu.

1.1 ADRESACI PROGRAMU

1. Uczestnikami programu mogą być osoby:

- samodzielnie zgłaszające się,
- zobowiązane przez inne podmioty, w tym: organy, instytucje i organizacje.

2. Uczestnictwa w programie odmawia się osobom:

- uzależnionym od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych z wyłączeniem osób, które zakończyły program psychoterapii uzależnień,
- z poważnymi głębokimi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości z pogranicza,
- w fazie głębokiej choroby psychicznej.

W przypadku odmowy uczestnictwa w programie prowadzący lub realizator programu wskazuje ww. osobom inne możliwości pomocy, np. wskazuje inne miejsca wsparcia oraz prowadzenia pracy terapeutycznej.

1.2. NABÓR UCZESTNIKÓW

1. Rekrutacji dokonuje się poprzez:

- umieszczanie informacji na stronie internetowej,
- rozsyłanie informacji do instytucji współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej,
- bieżącą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

2. Osobom skierowanym do udziału w programie przez zespół interdyscyplinarny wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie.

1.3. REGUŁY UCZESTNICTWA

1. Udział w programie jest bezpłatny.

2. Warunkiem uczestnictwa w programie jest podpisanie kontraktu oraz rozpoczęcie udziału w spotkaniach zorganizowanych w ramach programu. Kontrakt określa reguły uczestnictwa w programie i zawiera w szczególności:

- formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylanie się od udziału w programie,
- zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- zobowiązanie od powstrzymywania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa na zajęciach,
- uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie,
- informację o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu.

3. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z otrzymanym zobowiązaniem przez inne podmioty stosuje się powiadomienia tych organów o:

- przystąpieniu sprawcy przemocy do programu,
- każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie,
- zakończenia uczestnictwa w programie.

4. Wszelkie działania podejmowane w ramach realizacji programu mogą być dokumentowane przez:

- harmonogram spotkań oraz ich tematykę,

- korespondencję z urzędami i uczestnikami,
- ankiety,
- indywidualne karty klienta,
- kontrakty z uczestnikami,
- listy obecności,
- notatki,
- raporty,
- wyrażenie zgody przez uczestnika na kontakt z osobami bliskimi i podmiotami kierującymi do uczestnictwa w programie,
- inne dokumenty potwierdzające prowadzenie działań w ramach programu.

1.4. ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE

1. Zasadniczą część programu stanowią:

- edukacja – przekazywanie wiedzy odbywa się w sposób aktywizujący uczestników, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń,
- praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań i postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych,
- ćwiczenia nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie poprzez zmiany behawioralno – poznawcze.

2. Założenia programu oparte są na różnych modelach podejścia do pracy ze sprawcami przemocy domowej. Podstawa teoretyczna zawiera wybrane elementy i modyfikacje programów, modeli czy nurtów psychologiczno – pedagogicznych np. system rodzinny, system społeczno – kulturowy, system władzy i kontroli domowej, psychologia poznawczo – behawioralna, NLP, Duluth, analiza transakcyjna, trening asertywności, trening zastępowania agresji, trening umiejętności społecznych, samokontrola, terapia uzależnień, inne eklektyczne czy autorskie, które uzależnione są od indywidualnych preferencji i zasobów osób prowadzących zajęcia.

3. Program zakłada przeprowadzenie spotkań w oparciu o następujące treści:

- rozpoznanie i analiza problemów i trudności w odniesieniu do poczucia własnej wartości oraz umiejętności nazywania i wyrażania uczuć, potrzeb i emocji,
- asertywna komunikacja bez przemocy i agresji oraz analiza transakcyjna,

- wypracowanie własnych reduktorów zachowań przemocowych i agresywnych oraz samokontroli, a także praca nad zmianą zachowań,
 - określenie planów i celów związanych z życiem domowym.
4. Program obejmuje poniższe zagadnienia tematyczne:
- przemoc w systemie rodzinnym – cykl i aspekty przemocy, jej formy i rodzaje, mechanizmy i stereotypy kulturowe, problem władzy i kontroli w relacjach,
 - równość płci, prawa kobiet i mężczyzn,
 - praca w obrębie własnych zachowań agresywnych i przemocowych,
 - rozpoznawanie osobistych mechanizmów zaprzeczania,
 - praca na pierwotnych przekonaniach i zachowaniach,
 - kształtowanie umiejętności komunikacji bez przemocy i agresji,
 - asertywne zachowania.

1.5. SPOSÓB REALIZACJI

1. Program prowadzony może być w formie spotkań indywidualnych lub grupowych w formie stacjonarnej. Jednak w szczególnie uzasadnionych przypadkach może być prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Program powinien obejmować nie mniej niż 60 godzin.
2. Podstawową formułą realizacyjną programu jest mała grupa osób (maksymalnie 15) o składzie wynikającym z początkowej rekrutacji. W trakcie trwającej edycji – cyklu zajęć – możliwe jest włączenie do zajęć kolejnych uczestników za zgodą prowadzących. Sesje grupowe trwające co najmniej 3 godziny prowadzone są minimum raz w tygodniu.
3. Zajęcia odbywają się w budynku Starostwa Powiatowego w Limanowej, przy ul. Józefa Marka 9, 34 – 600 Limanowa z zadbaniem o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej. W wyjątkowych sytuacjach, niezależnych od realizatora zajęcia mogą odbywać się w innym miejscu z zachowaniem powyższych warunków. Pomieszczenie, w którym odbywają się zajęcia jest przystosowane do prowadzenia zajęć grupowych i/lub indywidualnych.
4. Program prowadzony jest przez osoby spełniające kwalifikacje zgodnie z § 6 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163).
5. Po ukończeniu programu uczestnik otrzymuje stosowne zaświadczenie.

6. Po ukończeniu programu możliwe jest uczestnictwo w programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową w celu utrzymania i/lub pogłębienia wyuczonych pozytywnych zmian nabytych podczas programu korekcyjno – edukacyjnego lub uczestnictwo w kolejnych edycjach programu.
7. Program realizowany jest również zgodnie z ramowymi programami oraz rekomendacjami/wytycznymi dotyczącymi realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową opracowanymi przez Samorząd Województwa Małopolskiego i Wojewodę Małopolskiego. Ukazanie się ww. opracowań nie wymaga aktualizacji treści niniejszego programu.

1.6. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

1. Działania diagnostyczne, edukacyjne i warsztaty mają przyczynić się do uświadomienia sprawcy, czym jest przemoc, uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych, nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji, nabycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć, nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.
2. Założenia programu mają na celu przyczynienie się do:
 - zmiany przekonań odbiorców programu korekcyjno – edukacyjnego dotyczących stosowania przemocy domowej,
 - powstrzymania osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy,
 - rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywnego radzenia sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych,
 - zmniejszenia przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy,
 - wzrostu świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania,
 - poszerzenia katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej,
 - kształtowania umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej,

- uznania przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

2. CELE, ZADANIA, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, TERMINY I WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Tabela 1 Opis celów, zadań, podmiotów odpowiedzialnych, partnerów, terminów i wskaźników realizacji programu

CEL GŁÓWNY				
Pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy domowej poprzez uczestnictwo w spotkaniach programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową				
CELE SZCZEGÓLOWE PROGRAMU	ZADANIA PROGRAMU	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY/PARTNERZY PROGRAMU	TERMINY REALIZACJI PROGRAMU	WSKAŹNIKI PROGRAMU
Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.	Promowanie programu poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych w szczególności wśród instytucji działających na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Podmiot odpowiedzialny: – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb.	Liczba rozdysponowanych materiałów.
	Prowadzenie spotkań/zajęć/warsztatów grupowych lub indywidualnych z osobami stosującymi przemoc domową.	Podmiot odpowiedzialny: – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb.	– Liczba zorganizowanych edycji programu. – Liczba odbytych godzin i/lub spotkań w programie. – Liczba osób, które rozpoczęły udział w programie, – Liczba osób, które ukończyły program.

3. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

1. Monitoring i ewaluacja oddziaływań programu korekcyjno – edukacyjnego obejmują między innymi:
 - efekty miękkie przebiegu procesu edukacyjno – terapeutycznego dotyczące: postaw uczestników wobec przemocy, treningu kontroli złości i agresji, sposobu prowadzenia i wartości programu ze strony uczestników (np. forma feedback),
 - badanie efektywności poszczególnych etapów programu (np. w formie ankiety pre–, post– dotyczącej zakresu realizowanych treści programu, również forma feedback).
2. Monitoring oddziaływań korekcyjnych prowadzony jest w trakcie trwania edycji programu. Ponadto na ostatnim spotkaniu konieczne jest dokonanie podsumowania uczestnictwa w programie i wypełnienie ankiety ewaluacyjnej.
3. Coroczne sprawozdanie z realizacji programu przedstawia się Zarządowi Powiatu Limanowskiego, Komisji Do Spraw Pomocy Społecznej Rady Powiatu Limanowskiego oraz Radzie Powiatu Limanowskiego.

4. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat. Zatem na realizację programu otrzymywane są dotacje celowe z budżetu państwa. Dodatkowo wykorzystuje się środki własne oraz zasoby kadrowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.

SPIS TABEL

Tabela 1 Opis celów, zadań, podmiotów odpowiedzialnych, partnerów, terminów i wskaźników realizacji programu..... 8

Przewodniczący Rady

Józef Pietrzak